

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

8 Dispensat solus cum junctis sanguine Papa.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

plius prout viderit expedire, maturiores, honestiores, atque veraciores viros in medium debet evocare, & alatis sanctorum pignoribus unumquemque illorum tali sacramento constringat. Amodo in antea quidquid noverit, aut audivit, aut postmodum inquisiturus es, quod contra Dei voluntatem, & rectam Christianitatem in parochia factum sit, aut futurum erit, si in diebus tuis evenierit, tantum ut ad tuam cognitionem quocumque modo perveniat, si scis, aut tibi fuerit indicatum synodalem causam esse, & ad ministerium Episcopi pertinere, quod tu nec propter amorem, nec propter timorem, nec propter avaritiam, nec propter parentelam ullatenus celes Episcopum, aut ejus missum, cui hoc inquirere iusserit, quando cum te ex hoc interrogaverit. Sic te Deus adjuvet, & illa sanctorum reliquia. Illud est sacramentum, quod iste juraverit de synodali causa, quod tu illud ex te ita observabis, in quantum scis, aut audivisti, aut ab hac die in antea inquisiturus es. Sic te Deus adjuvet, &c.

1 ¶ Illud Burchardus legit, illud. & ante hac verba proponit hanc fabricam, Juramentum ceterorum.

4 pars. Ab hoc juramento illud sumptum est, principio paululum derivato. Porro de juramento separationis Innocentius Papa II scribit Orthoni Lucensi Episcopo, dicens.

C. VIII. ¶ Juramentum illorum, qui consanguinitatem probant.

DE parentela illa, unde nos consulere voluisti, pro qua etiam est ad nostram audientiam appellatum, aliorum fratrum scripta suscepimus, qui utique causam ipsam diverso modo narrabant. Et primo quidem tam in gradibus, quam in nominibus personarum discordasse: postmodum vero in altero eorum computatores ejusdem parentelae dicuntur convenisse. Ceterum in hujusmodi casibus summopere consideranda est qualitas personarum, quae aliquid contra quoslibet astruere velint: quae etiam in iurandum praestare debent, quod neque gratia, neque pretio, vel timore, vel odio alicujus hoc dicunt contra eos, de quibus agitur: sed potius, quia credant ita verum esse, & ita se a suis antecessoribus audivisse. In quibus omnibus non debet aliqua varietas, vel contrarietas inveniri.

5 pars. Qui vero separantur ab invicem, hujusmodi juramentum praestabunt b.

C. IX. ¶ Juramentum separationis.

AB isto die in antea, quod tu per nullum ingenium te sociabis huic tuae consanguineae, i. N. cum qua contra legem, & rectam Christianitatem adulterium & incestum perpetrasti, nec in conjugio, nec in adulterio illam tibi sociabis, nec cum illa ad unam mensam manducabis & bibes, aut sub uno tecto manebis: nisi forte in ecclesia, aut in alio publico loco, ubi nulla mala suspicio possit esse, & ibi coram testibus idoneis pro certa necessitate pariter colloquamini: nec aliam conjugem accipies, nisi forte post perfectam poenitentiam tibi licentia data fuerit ab Episcopo tuo, aut ejus missis. Sic te Deus adjuvet, & illa sanctorum reliquia.

1 ¶ Consanguineae] Qua sequuntur usque ad versum, perpetrasti, addita sunt ex Burchardo & Ivone, utem, alia nonnulla. 6 pars. Occasione vero consanguinitatis uxorem suam dimittere, & aliam ducere non licet abstinere, nisi causa primum probata fuerit.

C. X. ¶ Nisi coram ecclesia consanguinitate probata uxorem dimittere non licet.

Unde Alexander Papa II. Gualtero de Monasterio d.

Mulierum & relatione cognovimus, te propria

a al. primum. b al. praestabant. c Poly. l. 6. tit. 4. Anselm. lib. 10. cap. 75. Burch. l. 7. cap. 27. l. 100 p. 9. cap. 63. Pamorm. lib. 7. cap. 33. d al. Monasterio. e l. 100 part. 9. c. 37. Pamorm. l. 7. s. 2.

velle abicere uxorem, & adherere alteri, praetendentes confanguinitatis occasionem. Videt A. postolica auctoritate interdicendo mandamus tibi, ut hanc equam nunc habes uxorem, nullatenus praetextibus dimittere, vel aliam ducere, donec Episcoporum & religiosorum consilium causam istam examinauerit.

7 pars. Recepturus vero eam, quam injuste dimisit uxorem suam, jurabit.

C. XI. ¶ Reconciliationis juramentum.

AB isto die in antea istam conjugem tuam N. quam injuste dimiseras, ita tenebis, sicut per rectum iustitiam suam debet habere conjugem, in dilectione, & debita disciplina: ne eam per illum malum ingenium a te separabis, nec ea vivente aliam accipies. Sic te Deus adjuvet, &c.

Quod autem unius testimonio conjugia apud quosdam dirimuntur, nulla ratione ratum habetur. Cum enim Dominus dixerit: b [Omne verbum stabit in ore duorum vel trium iustorum.] Item cum in illiusdem concilio, cap. 20. dicitur: [Omni controversia, quae de ecclesiasticis rebus sit, secundum divinam legem sub duobus vel tribus iustis terminetur.] Dominus dicitur: c [non unus sit contra alicuius d., sed in ore duorum vel trium testimonium sit contra verbum.] Item cum alibi dicitur: [nullus est qui non libet exercitate testimonio aliquid creditur.] evidenter apparet, unius assertione conjugia non esse dirimenda.

1 ¶ Contra alium] In Deuteronomio haec adduntur, quod quid illud peccati & facinoris fuerit. In Evangelio autem sunt tantummodo sequentia, ut in ore duorum, &c.

2 ¶ Nullius persona] In codice Theodosiano, lib. 1. tit. 4. leguntur haec verba, & nunc manifeste sancimus, nec unius omnino testis responso audiri, etiam si praedictae civitatis honore praesulgeat. quorum similia recitantur ab Ivone, p. 16. c. 104. Et Gratianus supr. d. 9. c. 2. in princ. hanc eandem sententiam attulit.

QUESTIO VII

Quod autem queratur, si illi, qui de incestu nascuntur, filii reputentur, Augustinus in libro Quaestionum super Leviticum, cap. seu qu. 76. determinat, ita dicens.

C. I. ¶ Non appellatur filii, quia de incestu nascuntur.

Quid est [Quicumque dormierit cum cognata sua, sine filio morietur.] cum filii ex huiusmodi conjunctionibus & ante nati sint, hodieque nascuntur? An hoc intelligendum est lege Dei constitutum, ut quicumque ex eis nati fuerint, non deputentur filii, id est, nulli parentibus jure succedant.

1 ¶ Quicumque dormierit cum cognata sua] Haec verba non sunt hic apud beatum Augustinum, sed initio ipsius quaestioni 76.

QUESTIO VIII

DE his vero, qui ignorantem conjugem suum, in quo gradus consanguinitatis vel affinitatis ex dispensatione ecclesiae relinquuntur, Gregorius in Regulo definit, dicens.

¶ In Polycarpo citatur ex Gregorio in Decretis.

C. I. ¶ Non separantur, qui infra septimam generationem ignorantem copulantur.

DE his gradibus vero cognationum, qui infra septi-

a Poly. ibid. Burch. l. 9. c. 31. l. 100 p. 3. cap. 27. Pamorm. d. c. 41. b Deut. 17. c Deut. 19. Matth. 18. d al. ab quem. e c. quast. 2. in princ. supr. f Burchardus lib. 1. cap. 17. l. 100 part. 9. c. 37. Pamorm. d. 7. c. 33. g Levit. 20. h Poly. l. 6. tit. 4.

in generationem in matrimonio sunt inventi, si nescientes fuerint, & jam multa curricula amorum sint revoluta, ita ut filios habeant, in sexto qui inventi sunt, aut fortasse in quinto, huiusmodi non separantur, donec nos Domino permittente, ore ad os loquamur. Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium. Qui vero de his duobus gradibus novas contraxisse nuptias videntur, id est, infra anni coronam, modis omnibus separantur. De cætero verò generalia per omnem provinciam statuta percurrentia taliter firmentur, ut nullus audeat deinceps tale scelus perpetrare: & qui fecerint, sine retractationis misericordia actoribus puniti ultionibus separantur. Hi verò, qui propinquas sanguinis uxoris suæ in matrimonio sibi sociaverunt, sicut iam dudum vobis scripsimus, qui eodem gradu inventi sunt, separantur: aut suspendatur eorum causa, usque dum nos simul Domino auxiliante conveniamus. *Idem.* ¶ De i his, qui post mortuas uxores, secundas nuptias contrahere voluerint, iuste, & honeste, & rationabiliter prospeximus ab earum consanguineis usque ad quartum gradum genealogiæ abstinere. Hoc nos secundum indulgentiam sanctæ matris ecclesiæ mitius prælibavimus. Cæterum iuxta 2. sœcularium legum centuriam dignis coercitionibus, gravibusque disciplinæ inventionibus a hæc omnia mala & illicita modis omnibus refecanda sunt, ut in futuro deinceps tempore cuncta quiescant.

1 ¶ De his, qui] In Polycarpo hæc verba sunt ex eodem Gregorio, sed habent conjuncte cum e. de affinitate, sup. q. 2. & 3. & præterea antea huic capitulo, de gradibus.
2 ¶ Luxu sœcularium] De patna incestorum est in novella 12. Justiniani, & in Capitol. l. 7. c. 432. & in adjectu, cap. 124. & 127.

C. II. ¶ In quarto & quinto gradu conjuncti inventi fuerint, separantur.

Idem Felice Messana civitatis Episcopo.

Hæc b. Felubriter præcavenda sancimus, ne quis fidelium propinquam sanguinis sui, usquequo affinitatis lineamenta generis successione cognoscuntur, matrimonio sibi desideret copulare: sed i sicut i majoribus nostris definitum est, ita modis omnibus observetur: quoniam usque ad septenarium numerum parentelæ, nulli unquam copulam contrahere licentiam damus, his videlicet, qui ex patre & matre consanguinitatis parentela descendunt. Qui autem, & quæ in quarto, vel in quinto gradu conjuncti inventi fuerint, separantur: quoniam scriptum est: e [Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedet, ut revelat turpitudinem ejus.] & iterum: [Amina, quæ fecerit quippiam ex istis, peribit de medio populi sui.] Sanè quibus 2. conjunctio interdicitur illicita, habebant incendum conjugii melioris libertatem.

Nisi 3. in eodem crimine usq. ad mortem alterius eorum contumaciter perseveraverint.

¶ Integrum caput. Hæc salubriter, ut est apud Gratianum, etiam ab Anselmo citatur ex Gregorio. In Polycarpo autem sequitur post c. Pylitium, sup. 30. q. 3. attributum Zacharia. In Concilio Iul. II. c. 5. quod refertur Burchardus & Ivo, habentur catep. huius e. verba, præter ea quæ indicabuntur.

1 ¶ Sed sicut] Hæc usq. ad versu. Separantur, absunt à concilio Burchardo & Ivone.

2 ¶ Sanè quibus] Hæc in concilio impresso non habentur: quæritur apud Burchardum & Ivonem ponuntur conjuncte cum superioribus. Leguntur autem in Agathensi, & Epauensi, Turonico 2. & in Capitularibus adjectu, sed aliqua cum varietate, ut est notandum supra ead. q. 2. & 3. de incestu.

3 ¶ Nisi in eodem] Hæc nusquam sunt inventa, & visa

a al. investitibus. b In Concilio Tolet. 2. c. 9. Polycarpo. Anselmo. c Capit. l. 7. c. 432. d Ivo p. 9. c. 42. e Levit. 18.

sunt Gratiani. Quod indicat illo loquendi modo. Unde in Aurelian. concilio.

C. III. ¶ Non ducunt uxores, qui usq. ad mortem alterius in incestu perseveraverint.

Unde in Aurelianensi concilio.

Incestuosi a, dum in ipso desecando atque nefando scelere manent, non inter fideles Christianos, sed inter gentiles, aut catechumenos habeantur: id est, cum Christianis non sumant cibum nec potum, sed soli faciant hoc; non osculentur, nec salutentur ab eis. Et si suis sacerdotibus inobedientes extiterint, & à tam nefando scelere se segregare, atque ad publicam poenitentiam redire noluerint, inter eos habeantur, qui spiritu periclitantur immundo, vel etiam inter eos de quibus per se veritas ait: [Si te b non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus.] Et i si alter eorum morte præventus fuerit, alter, quamdiu vivit, graviter poeniteat, & sine spe conjugii maneat.

Hoc Burchardus etiam & Anselmus citant ex Aurelianensi, & aliquid ad hanc rem faciendum habent ex Aurelianensi 3. c. 10. sicut etiam in Agathensi, c. 61. ex quo videtur citare Ivo. Sed longè magis cum hoc capite concordat c. 4. Concilii Ilerdensis, relatum supra ead. quæst. 2. & 3. De iis, qui incesti. Eadem autem plane verba leguntur l. 7. Capit. c. 432. & in adjectu, c. 125. exceptis tamen vis, quæ indicabuntur.

1 ¶ Et si alter eorum] Hæc non sunt in Capitularibus indicati, sed horum loco habentur ista. Nam cum fidelibus non debent orare, neque in ecclesiam intrare, sed ad januam ecclesiæ excubare, & intrantibus in eam, & exentibus ex ea, vultu in terram prostrato veniam postulare, & ut pro se orare non dedignentur, flagitare, & lachrymis profusis, vultu contrito, atque humiliato spiritu semper omnibus apparere usque ad satisfactionem ecclesiæ, & proprii Episcopi canonicam reconciliationem manere, & ad pristinum incestum nunquam redire, nec sœcularia negotia exerceat, nec placitis, aut accusationibus & testimoniis interesse, sed crebris sacerdotum precibus, manusque Pontificis proprii impositionibus, & elemosinarum largitionibus, atque cæterorum bonorum hominum e exhibitionibus expurgari, sanarique oportet.

Hæc auctoritate, qui in quarto, vel in quinto gradu consanguinitatu conjuncti inventi fuerint, ab ecclesia separari jubentur.

QVÆSTIO IX.

Vnde queritur, si ecclesia fraude testium, aut ignorantia eorum decepta aliquos separaverit, qui post separationem alia conjugia contraxerunt, si postea deprehensa fuerit calliditas, vel falsa opinio testium, an priora conjugia sint redintegranda. Quod fieri non posse argumentis & auctoritate probatur. Sententia namq. nisi per appellationem intra terminum lege constitutum relevata fuerit, irrevocabile robur obtinet. Hinc etiam B. Gregorius scribit, dicens.

C. I. ¶ Quæ rationabiliter dirivisa sunt, mutari non expedit.

Omnibus a modis ecclesiasticæ disciplinæ vel moderationi conveniens est, ut quæ rationabiliter ordinata fuerint, vel decisa, nulla in posterum debeant refractione turbari.

¶ In vulgato Gratiani codicibus tribuebatur B. Augustino. Restitutum est B. Gregorio ex aliquot vetustis exemplaribus & Anselmo. At supra 25. quæst. 2. c. ecclesiastica, hoc idem citatur ex Gregorio, apud quem legitur eisdem penè verbis, lib. 7. indist. epist. 60.

a Capit. l. 7. c. 432. & in adjectu, c. 125. Ansel. l. 11. c. 9. Burch. l. 7. c. 5. Ivo p. 9. c. 42. b Matth. 18. c fortasse operum. d 25. q. 2. ecclesiastica. Ansel. l. 2. c. 9.

